

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examen bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 44 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

De pizzatest

---

1 **A**

2 **maximumscore 1**

- 1 onafhankelijke
- 2 consumenten

indien twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

3 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juiste berekening:

- La Taverna: $480 \text{ gram} \times 0,47 = 225,6 \text{ gram}$ 1
- New York pizza Berghem: $420 \text{ gram} \times 0,52 = 218,4 \text{ gram}$
- $225,6 \text{ gram} - 218,4 \text{ gram} = 7,2 \text{ gram}$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 1

	juist	onjuist
De pizza die het beste uit de test komt, is de pizza van New York Pizza Berghem.		X
De pizza met de slechtste geur wordt verkocht bij Pizzeria Sardegna.	X	

indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

5 B

6 C

Iedereen aan de smartphone

---

7 A

8 maximumscore 1

	juist	onjuist
Nederland importeert smartphones, omdat Nederland bepaalde grondstoffen niet heeft.		X
Nederland importeert smartphones, omdat het buitenland smartphones goedkoper kan leveren.	X	

indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

9 C

10 maximumscore 1

	juist	onjuist
Als de waarde van de won (de munteenheid van Zuid-Korea) stijgt ten opzichte van de euro, wordt de Samsung-smartphone in Nederland goedkoper.		X
De prijs van de Finse Nokia-smartphone in Nederland is ook afhankelijk van de wisselkoers van de euro.		X

indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 1

	juist	onjuist
Doordat Nederland smartphones importeert neemt de werkloosheid in Nederland altijd toe.		X
Doordat Finland smartphones exporteert neemt de consumptie in Finland af.		X

indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

12 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste uitleg:
Doorvoerhandel is het invoeren en daarna weer uitvoeren van dezelfde goederen.

Opmerking

Uit het antwoord moet duidelijk blijken dat er sprake is van zowel invoer als van uitvoer.

13 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste uitleg:
Importproducten moeten in Nederland ingeklaard, vervoerd en verhandeld worden. Dit levert werkgelegenheid op.

NedCar

---

14 maximumscore 1

Doordat NedCar ineens 1.500 mensen ontslaat ontstaat er een **overschot** op de arbeidsmarkt.
Dit kan tot gevolg hebben dat de salarissen bij sommige andere bedrijven in Born en omgeving **dalen**.

indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

15 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden:

- Er gebeurt in Japan meer automatisch, dus minder loonkosten per eenheid product.
- Er is een verschuiving in de vraag naar auto's van Europa naar Azië.
- Zo kan de productiecapaciteit in Azië beter benut worden.

17 A

18 maximumscore 2

	juist	onjuist
De arbeidsmarkt bestaat alleen uit mensen die een baan zoeken.		X
Met een hogere opleiding heb je meer kans op een hoger salaris.	X	
Wanneer je personeel aanstuurt heb je een uitvoerende functie.		X

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

19 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument:

- De werkloosheidsuitkeringen zijn hoger dan de kosten van het in stand houden van de fabriek.
- Wanneer veel mensen werkloos zijn, dient het UWV/Werkbedrijf meer personeel in dienst te nemen om de grote aantallen werklozen te begeleiden.

AMREF Flying Doctors

---

20 C

21 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

	inwoners Nederland	inwoners Ethiopië
bepaalde scholing		X
hoge levensverwachting	X	
veel analfabetisme		X

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

23 maximumscore 1

(1) → 4 → 2 → (3) → 5 → (6)

24 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden:

- Dit is goedkoper, omdat er geen arts heen hoeft.
- Door de tijdsbesparing kan een arts/docent meer mensen helpen.

25 C

Bas en Marike budgetteren er op los

---

26 maximumscore 2

	juist	onjuist
Het inkomen dat Bas en Marike van hun werkgever ontvangen is inkomen uit arbeid.	X	
De winst die Bas en Marike maken met hun eigen bedrijf is inkomen uit overdrachten.		X
De kinderbijslag die Bas en Marike ontvangen voor hun zoontje is inkomen uit bezit.		X

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

27 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

Uitgaven april in euro's					
vaste lasten		incidentele uitgaven		dagelijkse uitgaven	
nr.	bedrag	nr.	bedrag	nr.	bedrag
1	625,00	8	55,92	5	37,30
2	230,00			7	235,85
3	156,33			9	160,00
6	41,00				
8	49,95				
totaal	1.102,28		55,92		433,15

- de juiste bedragen van UPC (€ 49,95 vaste lasten en € 55,92 incidentele uitgave) 1
- de overige bedragen op de juiste plaats 1

29 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste berekening:

netto inkomen per maand € 5.000 x 0,7	€ 3.500
maandelijkse kosten	<u>€ 3.800</u>
tekort	€ 300

30 B

Jacco zoekt een leerwerkplek

31 maximumscore 1

De arbeidsmarkt bestaat uit alle **vraag naar** arbeid door werkgevers en alle **aanbod van** arbeid door de beroepsbevolking.

- indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

32 maximumscore 1

	juist	onjuist
Werkloosheid leidt meestal tot minder sociale contacten.	X	
Werklozen krijgen een WW-uitkering waardoor hun inkomen gelijk blijft.		X

- indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

	juist	onjuist
Om voor een uitkering in aanmerking te komen, ben je verplicht om je te laten registreren bij UWV/Werkbedrijf.	X	
Geregistreerde werklozen zijn tussen de 15 en 65 jaar oud.	X	
Geregistreerde werklozen staan bij UWV/Werkbedrijf ingeschreven voor een baan van maximaal 12 uur per week.		X

indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien één of geen antwoord juist 0

34 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

- € 499,10 x 12 / 52 = € 115,18 per week op basis van 38 uur 1
- € 115,18 x 10 / 38 = € 30,31 1

Opmerking

Voor de berekening van maand naar jaar en week, 1 scorepunt toekennen. Zonder berekening geen scorepunten toekennen.

35 A

36 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste maatregelen:

- arbeidskosten door belastingmaatregelen verlagen
- (bij)scholing aanbieden
- subsidies geven aan bedrijven die willen investeren
- werkervaringsplaatsen bieden

per juist antwoord 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Iedereen aan de smartphone de Volkskrant, 13-09-2011, examen, p. 5